

TUNTOSARVI

Nro 34 1987

TUNTOSARVI

Kuulonäkövammaisten lehti
Ilmestyy 48 kertaa vuodessa, perjantaisin
Nro 34/1987
13. vuosikerta

KUSTANTAJA

Näkövammaisten Keskusliitto ry.

JULKAISIJA

Suomen Kuurosokeat ry.

PÄÄTOIMITTAJA

Heli Reinikainen

TOIMITUKSEN OSOITE

Suomen Kuurosokeat ry.
Mäkelänkatu 50, 00510 Helsinki
puh. (90) 77041/213

SISÄLLYS

Kalajuttu	1
Ajankohtaista	3
Tulkkina kuurosokeille	8
Pistelehdet	9
Kirjallisuus — kulttuuri	12
Kirjeenvaihtoa	14
Ilmoitukset	14
Nimipäiväonnittelut	16

TUNTOSARVI

18.9.1987

Kalajuttu

«Sellaisia kaloja saa, mitä pyytää»

Jos ei mitään pyydä, ei mitään saa. Se on todistettu monen kalamiehen voimalla. Pahkatuvalla oli ongintakilpailut. Kun kilpailu päättyi, oli helsinkiläisten (= pääkalloporukka) haavi tyhjä.

Vaatteissa ei vika voinut olla. Olimme melkein oikean kalamiehen (naisen) näköisiä. Side silmillä oli uutta muotia. Tavallisesti kalamiehellä ei ole sidettä silmillä, muistelen. Pelkäsimme vain vähän. Kalatkaan eivät pelänneet meitä, sillä seisoimme metrin päässä rannasta. Vapa tosin oli kauhean painava. Se huojui ja vaappui. Mutta kertaakaan se ei pudonnut. Pitelimme sitä kaksin käsin.

Koukku oli vedessä. Emme mekastaneet. Olimme yhtä rauhallisia kuin punainen matolaatikko vieressä. Hyvin hiljaa huutelimme veden syvyykseen: «Älä, kala kiltti, vain tule koukkuun» Eikä kala tullut. Vierestä polskivat suoraan naapurin syöttiin.

Aina kun päänsä käänsi, kimalsi lohi naapurin koukussa. Ihan sitä hermostui. No, he olivat vanhoja kalamiehiä, tiesivät mitä pyysivät. Ja saivat ensimmäisen palkinnon. Helsinkiläiset saivat vain hien pintaan (= tuli kuuma).

— «Sellaisia kaloja saa, mitä pyytää», sanoi Paavilaisen Martti aamulla. Taisi olla totta.

— «Kala kiltti, mikset tule jo», pyytelimme hiukan kovemmallalla äänellä. Mutta kilpailuaika oli päättynyt. Tuli viimeinen sija. Silloin siiman päässä nyki hiukan. Olavi tuli hätiin. Yhdessä nostimme maihin neljä suurta lohenvonkaletta. Vähän valasta pienempiä.

Aina on alku hankalaa. Jos ei mitään pyydä, ei mitään saakaan. Sen vanhat kalamiehet opettivat. Yhdessä työ onnistuu, vaikka vähän pelottaisikin. Muka-vaakin se on.

Mukavaa toimintaa kaikille

Heli Reinikainen

P.S. Kilpailujoukkueet olivat:

Pohjois-Karjala:

Aatos Ahonen

Yrjö Juvonen

Pentti Pirskonen

Kuopio:

Martti Paananen

Markku Turunen

Jussi Turunen

Jyväskylä:

Aino Lintula

Matti Lintula

Juha Väätäinen (lainassa Kuopiosta)

Helsinki:

Anneli Morero

Heli Reinikainen

Kaija Salekari

AJANKOHTAISTA

Passia anotaan uusitulla kaavakkeella

Suomalaiset saavat kymmenen vuoden passin 1.10.87. Myös vuoden ja viiden vuoden passit ovat lokakuun alusta lähtien uudenmallisia. Pässejä anotaan uusitulla kaavakkeella 15.9. lähtien poliisipiireistä. Vanhan mallista passia käytetään lokakuun alkuun asti.

Hakemuspaperin tiedot

Hakemuspaperi on yksinkertainen. Siinä ei kysytä enää hakijan tuntomerkkejä. Niitä ei merkitä passiin. Hakupaperiin merkitään vain sukunimi, etunimet, syntymäaika ja -paikka, sukupuoli, seurakunta tai väestörekisteri sekä osoite.

Vain merimiespassissa luetellaan tuntomerkit. Ne kirjoittaa hakemukseen passivirkailija.

Hakemuspaperia ei saa taittaa

Uusi passihakemus on itse noudettava poliisipiiristä. Hakemuksen saa täyttää kotona, mutta se on itse vietävä passitoimistoon ja allekirjoitettava virkailijan nähdessä.

A4-kokoista hakemuspaperia ei saa taittaa. Uusi passi lähetetään postissa, jos niin pyytää. Myös valtuutettu henkilö voi hakea sen.

Uuden passin saaminen kestää noin kolme viikkoa

Turvallisuutta lisätään postittamalla passit Suomen Pankin setelipainosta. Se lisää passin toimitusaikaa viikolla.

Passia voi anoa myös vieraalla paikakunnalla. Virkatodistusta tarvitaan, kun lapsi merkitään huoltajan passiin tai lapselle haetaan omaa passia. 17-29-vuotiaiden miesten on esitettävä poliisille sotilaspiirin myöntämä esteettömyystodistus. Armeijaa käymättömän passi on voimassa sen vuoden loppuun, jolloin hän täyttää 25-vuotta. «Sotaväen käynyt» todistaa esteettömyytensä sotilaspasilla ja siviilipalvelusmies siviilipalvelustodistuksella.

Kuvat mieluummin mustavalkoisia

Suomen Pankki on lähettänyt poliisipiireille ja valokuvaamoille passikuvalle asetetut vaatimukset. Kuvan on oltava selkeä ja mieluummin mustavalkoinen. Värikuva käy, mutta se saattaa tuhraantua (= mennä huonoksi) laminoitaessa. Automaattikuvien käytöstä päättää virkailija. Kuvan koko on 36 millia leveä ja 47 millia korkea. Kuvia on liitettävä anomukseen kaksi.

Uusi passi on edellistä pienempi ja sen kannet ovat tummemman siniset. Etukannen sisäsivu kuvineen ja henkilötietoineen laminoidaan (= päällystetään suojakalvolla) setelipainossa. Kuvat ja henkilötiedot jäävät muovisen suojakalvon sisään kuin pankkikortissa.

Jokaisella passin lehdellä on vesileima ja paperiin

on sekoitettu punaisia merkkikuituja. Passit kirjoitetaan Suomen Pankin setelipainossa.

Yhden vuoden passi kirjoitetaan edelleen poliisipiirissä. Myös sen muovinen suojakalvo on erikoisrakenteinen. Jos kalvoa yrittää aukaista, se repeytyy kokonaan.

Hinnat

Kymmenen vuoden passi maksaa 300 markkaa. Viiden vuoden passin hinnaksi tulee 200 markkaa ja uusi vuoden passi maksaa 100 markkaa.

Lähde: Helsingin Sanomat 12.9.87

LAMINOIDA = PÄÄLLYSTÄÄ SUOJAKALVOLLA

Väestönsuojien uudet tunnukset

Uusi, kansainvälinen suojan merkki on sininen kolmio oranssilla pohjalla. Useimmissa merkeissä lukee myös: «väestönsuoja — skyddsrum». Uudet merkit ovat olleet voimassa jo kaksi viikkoa. Sisäasiainministeriön määräyksestä suojissa on oltava uudet merkit viimeistään elokuun lopussa 1989.

Merkit ovat tähän asti olleet monenlaisia. Tavallinen merkintä on ollut musta teksti keltaisella pohjalla..

Helsinki järjestää 20.10.87 väestönsuojelupäivän. Kello 11.30 parahtavat kaupungin 11 suurtehohälytintä tuuttaamaan uutta hälytysmerkkiä: kahden sekunnin tuut-tuut-tuut, kahden sekunni tauko, kahden se-

kunnin tuut-tuut-tuut ja niin edelleen. Ensimmäisellä törähdyksellä aukeaa myös osa Helsingin 30 kalli-osuojasta yleisön tutustuttavaksi.

Lähde: Helsingin Sanomat 9.9.87.

Vammaisnuorille maksutonta etäisopetusta

Raha-automaattiyhdistys (RAY) on myöntänyt Kansanvalistusseuran Kirjeopistolle (KVSK-opisto) tukea. Sen turvin opisto voi tarjota vammaisille nuorille maksutonta etäisopetusta.

RAY:n tuki koskee lähinnä yleissivistäviä perusopintoja sekä taide- ja harrastuskursseja.

KVSK-opistossa voi aloittaa opiskelun milloin tahansa. Opiskelussa voi edetä omaan tahtiinsa. Opiston ohjelmassa on mm. peruskoulu-, lukio-, kieli-, taide- ja harrastuskursseja.

Ilmoittautumismenettely

Ilmoittautumisen yhteydessä toimitetaan KVSK-opistolle todistus vammaisuudesta, esim. kopio lääkärin-todistuksesta tai vastaava selvitys.

Laitoshoidossa olevien osalta riittää laitoksen vahvistama tilaus. Muilta osin noudatetaan normaalia KVSK-opiston tilausmenettelyä.

Tarkempia tietoja saa osoitteesta: KVSK-opisto, Neljäs linja 24, 00530 Helsinki, puh. 90/765 400.

Lähde: Kuurojen lehti 14/87

Koululaisten päivätyökeräys 1987

Perjantai 25.9. on monelle koululaiselle erilainen kuin muut päivät. Koulukirjat jäävät laukkuun. Nukkuakin voi ehkä hiukan tavallista pitempään. Ei kuitenkaan liian pitkään. Päivä on työpäivä, josta saa palkkaa. Palkan koululaiset luovuttavat kuurojen ja kuulovammaisten monitoimitalon rakentamiseen.

Keräykseen osallistuu noin 150.000 lukion, peruskoulun ja yläasteen ja ammatillisen oppilaitoksen oppilasta. He voivat valita kaksi erilaista työtappaa:

- 1) Työ voidaan tehdä kotona tai ulkopuolisen palveluksessa. Tavoite on vähintään 40 markan päiväpalkka. Kotityöksi käy vaikkapa siivous, tiskaus ja kauppaostokset.
- 2) Viiden markan hintaisen kortin myyminen on toinen vaihtoehto. Kortin toisella puolella on tietoa kuulovammaisuudesta ja kuulonsuojelusta ja toiselta puolelta löytyvät viittoma-aakkoset.

Koulut saavat aiheeseen liittyvän dia-sarjan ja opettajille tarkoitetun kirjan.

Suomen ensimmäinen päivätyökeräys oli vuonna 1967. Sen tulot on 1970-luvun puolivälissä alkaen myönnetty suomalaisille järjestöille, lähinnä vammaisjärjestöille.

Lähde: Kuuloviesti nro 8/87

Tulkkina kuurosokeille?

Kuurojen Liitto järjestää kuuroille kurssin kuurosokeille tulkkauksesta. Kurssi pidetään kahdessa osassa.

Tutustumisosa 11.-13.9.

Paikka: Tampere

Ohjelma:

- millaista on elää kuurosokeana
- miten kuurosokean kanssa keskustellaan
- miten tulkki työskentelee
- tavataan kuurosokeita
- kurssin aikana voi miettiä haluaako jatkaa koulutusta ja työskennellä tulkkina vapaa-aikanaan

Tulkkurssin I-osa 28.9.-4.10.

Paikka: Tampere

Ohjelma:

- tulkkaus
- luentoja ja harjoituksia

Lähde: Kuurojen lehti nro 14/87

Yhdistysten merkkipäiviä

Jyväskylän Kuurojen Yhdistys ry. täyttää 80 vuotta 27.9.1987.

Suomen MS-yhdistysten Liitto ry.

järjestää hyväntekeväisyyskonsertin 26.9. klo 17.00.

Paikka: Finlandia-talo, Helsinki.

Liput maksavat 65 mk. Niitä saa lippupalvelusta.

Konsertissa esiintyvät mm. Marjatta Leppänen, Sonja Lumme, Matti ja Teppo.

Näkövammaisten Keskusliiton pistelehde
1.9.1987

ESPERANTA LIGILO

Tilausosoite: Tuovi Palomäki
Töölönkatu 32 a B 34
00260 Helsinki
90/444 299

Ilm.tiheys: 1/kk

Hinta: 40 mk/v

Julkaisija: Ligo Internacia de Blindaj
Esperantistoj (LIBE)

Aineisto: näkövammaisten esperantistien kansainvälinen lehti

KIRKKOPOSTI

Tilausosoite: Näkövammaisten Keskusliitto ry.
Mäkelänkatu 50
00510 Helsinki
90/770 4204

Ilm.tiheys: 12/v

Hinta: ilmainen

Julkaisija: Kirkon diakoniatyön keskus

Aineisto: kristillinen lehti

MANTELI

Tilausosoite: Näkövammaisten Keskusliitto ry.
Mäkelänkatu 50
00510 Helsinki
90/770 4204

Ilm.tiheys: 6/v

Hinta: 20 mk/v
 Julkaisija: Näkövammaisten Keskusliitto ry.
 Aineisto: kotitalouslehti

NASKALI

Tilausosoite: Näkövammaisten Keskusliitto ry.
 Mäkelänkatu 50
 00510 Helsinki
 90/770 4236

Ilm.tiheys: 6/v

Hinta: ilmainen

Julkaisija: Näkövammaisten Keskusliitto ry.
 Aineisto: peruskoululaisten lehti

NYKYAIKA - PISTEVERSIO

Tilausosoite: Kustannusliike Kirjatoimi
 PL 94
 33101 Tampere
 931/600 000

Ilm.tiheys: 4/v

Hinta: ilmainen

Julkaisija: Kustannusliike Kirjatoimi
 Aineisto: adventistien lehti

NYTT I PUNKT

Beställnings-
 adress: Finlands svenska synskadade rf.
 Nylandsgatan 25 A 6
 00120 Helsingfors
 90/642 521

Publiceringstät-

het: 10/år

Pris: gratis

Utgivare: Finlands svenska synskadade rf.

Material: läsning för nybörjare i punktskrift

NÄKÖVAMMAISTEN AIRUT

Tilausosoite: Näkövammaisten Keskusliitto ry.
 Mäkelänkatu 50
 00510 Helsinki
 90/770 4204

Ilm.tiheys: 33/v

Hinta: jäsenille ilmainen, muille 100 mk/vsk

Julkaisija: Näkövammaisten Keskusliitto ry.

Aineisto: Näkövammaisten Keskusliitto ry:n jäsenlehti

PISTEPOSTI

Tilausosoite: Näkövammaisten Kulttuuripalvelu ry.
 Mäkelänkatu 54 A
 00510 Helsinki
 90/738 133

Ilm.tiheys: 11/v

Hinta: 75 mk/vsk

Julkaisija: Näkövammaisten Kulttuuripalvelu ry.

Aineisto: kulttuurilehti

JATKUU

Kirjallisuus — kulttuuri

Selkokieliiset kirjat

Suomessa on ilmestynyt kolme selkokielistä kirjaa. Ne on painettu valkoiselle, mattapintaiselle (= ei kiillää) paperille. Kirjoissa on mukana kuvia (= kirjat on kuvitettu).

Selkokirjat

JOULUYÖ

Eila Aro

Jouluyö on teos yksinäisestä miehestä. Siinä kuvataan vapauttavan raikkaalla ja myönteisellä tavalla työttömäksi joutuneen nuoren miehen ahdinkoa. Kerromuksen teemat, perhesidonnaisuus ja yksinäisyys, ovat kipeitä ja tärkeitä. Teoksessa korostuu yksilön oman ratkaisun tärkeys.

44 sivua. Kuvitettu. 1987

Tilausnumero 5806. Ovh 46 mk.

LÄHELLÄ; KUVIA KOSKETUKSISTA

Ulla-Maija Aaltonen

Eri ikäisille soveltuva valokuvakirja. Korkeatasoinen mustavalkoinen kuvitus. Pienen lapsen ja pienten eläinten kautta edetään laajempiin kokonaisuuksiin.

47 sivua, 1987.

Tilausnumero 5808. Ovh 62 mk

LÖSA LAPPAR, OM MORMOR, MARJUT OCH DÖDEN

Birgitta Boucht

Ruotsinkielinen selkokirja. Kirjallisesti erittäin korkeatasoinen kuvaus kuolemasta ja läheisen ihmisen menettämisen aiheuttamasta ikävystä. Teoksessa kuvataan kuinka yksilön turvallisuus rakentuu läheisistä ihmissuhteista.

Ilmestyy syksyllä 1987.

MINÄ PÄRJÄÄN KYLLÄ

Tuula Kallioniemi

Kirjoittaja tuntee erittäin hyvin kehitysvammaisen tytön ajatusmaailman. Hän kuvaa realistisesti, loogisesti, jopa humoristisesti tyttären itsenäistymistä ja äidistään irrottautumista.

42 sivua. Kuvitettu. 1987.

Tilausnumero 5807. Ovh 49 mk.

OTTO JA RUMMUT

Kirsti Tuokko

Otto ja rummut on aivan uudenlainen värityskirja. Kirjan kuvissa on vapautta, joka on kadonnut useimpien lastenkirjojen kuvituksesta. Epävarmoille, motorisesti heikoille yms. lapsille kirjan puolivalmiit kuvat avavat kiinnostuksen omaan kuvalliseen tuottamiseen.

Ilmestyy syksyllä 1987.

Kirjeenvaihtoa

Olen lievästi näkövammaisen ja heikkokuuloinen 43-vuotias poikamies. Etsin tositarkoituksella naisystävän seuraa. Nimim. «Ikävä yksin»

Tuntosarven toimitus postittaa vastaukset edelleen.

Ilmoitukset

Tukihenkilötoiminnasta kiinnostuneet!

Tukihenkilökoulutus järjestetään Helsingissä 20.-22.11.1987. Koulutus alkaa perjantaina 20.11. kello 17.00 ja päättyy sunnuntaina 22.11. kello 14.00.

Tukihenkilöitä tarvitaan kuurosokean auttajaksi erilaisissa vapaa-ajantoiminnoissa ja ystäväksi. Koulutuksessa annetaan tietoa kuurosokeudesta ja valmiuksia kuurosokean auttamiseen.

Matkat ja täysihoito ovat ilmaiset.

Ilmoittautuminen aluesihteerille tai Suomen Kuurosokeat ry:n keskustoimistoon Dagi Ahvenaiselle, puh. 90/7704 353 lokakuun 16. päivään mennessä.

Kuurosokeiden kerhojen emännät ja vetäjät!

Koulutus- ja neuvottelupäivät pidetään 20. 21.11.1987 Helsingissä aluekerhojen emännille ja vetäjille.

Matkat ja täysihoito ovat ilmaiset.

Ohjelmassa on keskustelua ja kokemusten vaihtoa, yhdessä suunnittelua ja ideoimista.

Kerhoja pyydetään nimeämään osanottajat ja ilmoittamaan heidät keskustoimistoon 16.10.87 mennessä Dagi Ahvenaiselle, puh. 90/7704 353 tai teksti puh. 90/7704 355.

Illallistanssiaiset

Kuurosokeiden Tuki ry. järjestää illallistanssiaiset perjantaina 9. 10. 87 kello 19.00.

Paikka: Ravintola Karelia, Karjalatalo, osoite: Käpyjänkuja 1, Helsinki.

Illalliskortin hinta on 150 mk. Korttia voi tilata Suomen Kuurosokeat ry:n toimistosta Dagi Ahvenaiselta puh. 90/7704 353.

Helsingin kuurosokeiden kerho tekee tutustumisretken Tampereen palvelutaloon lauantaina 19.9.

Lähtö: aamulla kello 8.00.

Kokoontuminen: Rautatieasema, Postin puoli, Matkailukeskuksen edessä. Auto on POLARBUS.

Menomatalla poikkeamme Riihimäen lasin myymälässä. Puolen päivän aikaan olemme Tampereen palvelutalolla. Siellä meillä on lounas ja iltapäiväkahvi + pulla. Lounaan hinta on 18 mk ja pullakahvin 5 mk

Palaamme Helsinkiin samana iltana.

Ilmoittautuminen retkelle on jo päättynyt. (Retkestä on ilmoitettu Tuntosarven numerossa 28.)

Nimipäiväonnittelut

Viikolla 39 viettävät nimipäiväänsä: Mervi, Mauri, Mielikki, Auno, Kullervo, Kuisma ja Vesa.

Nimipäivän kukkakimppu tuoksuu syyskuun puutarhalle. Siinä on ripaus (= vähän) syksyn värejä ja kesän muistoja. Se valmistui näin:

Ensin tuli mukaan villiviinin oksa, sillä villiviini punertaa jo. Ruusun vaaleanpunainen väri näytti lempeältä sen vieressä. Vielä angervon tummavioletti, täyteläinen kukinto. Kukkakimppu oli valmis.

Hyvää nimipäivää!